

TOOLBOX

**DIGITALE
WERKVORMEN**

TOOLBOX DIGITALE WERKVORMEN

In een fysieke les, weet je als docent welke werkvormen je kunt gebruiken voor welke doeleinden. Deze toolbox heeft als doel om de bekendheid met digitale werkvormen te vergroten en om te inspireren.

Daarnaast willen we je tips meegeven over waar je rekening mee moet houden bij digitaal onderwijs. Ook hebben we hyperlinks opgenomen die verwijzen naar Avans-sites waar verdere toelichting staat.

Heb je vragen, opmerkingen, suggesties? Of wil je hulp bij het inzetten van deze werkvormen?

Neem contact op met de onderwijskundige of ICTO-coach van jouw academie.

Toolbox digitale werkvormen in de context van de stappen van onderwijsontwerp

Stappen onderwijsontwerp (uit BDB-A)

1. Beginsituatie vaststellen
2. Leerdoelen formuleren
3. Toetsvorm bepalen
4. Leerstof kiezen
5. Werkvormen kiezen

Voor een blended lesontwerp denk je ook na over:

- Onderwijsactiviteiten die synchroon (live in een online meeting) kunnen
- Onderwijsactiviteiten die a-synchroon (eigen tijd en tempo) kunnen
- Onderwijsactiviteiten die fysiek móeten

**TOOLBOX DIGITALE
WERKVORMEN**

TOOLBOX DIGITALE WERKVOMEN

Het startpunt in de toolbox is de activiteit die je als docent wilt ondernemen.

ALS DOCENT WIL IK:

Iets uitleggen.

Iets laten zien.

Studenten met
Elkaar in discussie
laten gaan.

Reacties peilen.

Studenten laten
reflecteren.

Studenten elkaar
feedback laten geven.

Actieve
Verwerking van de
stof stimuleren.

Verbinden.

Formatief toetsen als
werkvorm.

Tips.

Bronnen en interessante links.

Klik op een activiteit om hier meer over te leren.

ALS DOCENT WIL IK: IETS UITLEGGEN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>WEBINAR: Online bijeenkomst met studenten. Zet webinars in als je wilt dat je studenten tijdens of na je uitleg ook direct vragen kunnen stellen.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams.</p>	<p>Houd bij grootschalige webinars rekening met het aantal deelnemers.</p>
<p>PRESENTATIE-KENNISCLIP: Gebruik dit ter voorbereiding op de les. Maak een video van een bestaande presentatie met ingesproken tekst. Je kunt in een kennisclip ook andere mensen interviewen, zoals experts uit het werkveld. Voordat je zelf iets gaat maken, bekijk eerst of er al bestaand materiaal is dat relevant en vrij te gebruiken is (open source of van Avans). Dit is tijdbesparend.</p>	<p>Screencast: Kaltura Capture</p> <p>Zelf filmen: Windows video editor, Imovie, Openshot, Mymedia</p> <p>Animatie: Vyond</p>	<p>Je hebt hier verschillende opties in uitvoering. Je kunt bijvoorbeeld een screencast maken waar je een presentatie laat zien met ingesproken tekst, of een film maken met een camera/smartphone. Als je wat complexere informatie wil uitleggen is een animatie een goede optie.</p>
<p>SCHOOLBORD-KENNISCLIP: Gebruik dit ter voorbereiding op de les. Dit is een kennisclip waarbij je op papier iets tekent of uitschrijft. Dit gebruik je zoals je normaal iets zou uitleggen 'op het bord'. Vooral geschikt voor het 'opbouwen' van een verhaal, en voor het uitwerken van voorbeelden of sommen.</p>	<p>Kaltura Capture + Windows whiteboard functie (of andere whiteboardfunctie)</p>	<p>Mocht je het lastig vinden om de whiteboardfunctie van je computer te gebruiken als canvas, kun je ook een opstelling maken met een smartphone/camera om een fysieke tekening te filmen.</p>
<p>PODCAST: Gebruik dit ter voorbereiding op de les. Dit is een inhoudelijk verhaal dat wordt gepresenteerd alsof het op de radio wordt uitgezonden. Een podcast bestaat alleen uit audio. Gebruik dit voor het overbrengen van kennis of praktijkervaring, of om studenten te begeleiden bij taken of handelingen in de praktijk. Voordat je zelf iets gaat maken, bekijk eerst of er al bestaand materiaal is dat relevant en vrij te gebruiken is (open source of van Avans). Dit is tijdbesparend.</p>	<p>Voor bestaand materiaal: Mymedia of podcast apps zoals Apple Podcasts, Spotify (rechten).</p> <p>Zelf opnemen: Audacity, Adobe Audition (licentie)</p>	<p>Let bij het opnemen van een podcast op je omgevingsgeluid. Zorg dat je in een rustige ruimte zit waar je niet gestoord wordt. Maak indien mogelijk gebruik van een (externe) microfoon.</p>

ALS DOCENT WIL IK: IETS LATEN ZIEN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>ONLINE DEMONSTRATIE: Een video-opname waarin je een vaardigheid demonstreert, fysiek laat zien hoe iets werkt of hoe iets eruit ziet.</p>	<p>Windows video editor, iMovie, Openshot, My Media</p>	<p>Mocht het niet mogelijk zijn om de vaardigheid fysiek zelf uit te voeren en te filmen, dan zou animatie een goede vorm kunnen zijn. Je kunt hiervoor gebruik maken van Vyond.</p>
<p>INSPIRATIEFILM: Gebruik een filmfragment waarin iemand bepaald gedrag laat zien dat inspirerend is. Stel vragen om zoveel mogelijk inzichten uit het fragment te halen.</p>	<p>Voor bestaand materiaal: Xplora collectie / Mymedia.</p> <p>Zelf aan de slag: Windows video editor, iMovie, Openshot, MyMedia</p>	<p>Verrijk het filmfragment met de Quiz-functie op mymedia.avans.nl; Een quiz kun je toevoegen aan geüploade video's waar je edit-rechten over hebt. Hoe je een goede Quiz maakt, leer je in deze video.</p>

ALS DOCENT WIL IK: STUDENTEN MET ELKAAR IN DISCUSSIE LATEN GAAN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
DIGITALE VISSENKOM: Een klein aantal studenten discussieert of brainstormt met elkaar. De andere studenten zijn aan deze personen gekoppeld en geven hen vooraf en tussendoor input en advies in een break out room.	My Rooms (Mymedia), MS Teams.	
PROJECTSTAPPEN: Vraag studenten om in subgroepen in een break out room na te denken over concrete stappen die nodig zijn om de projectdoelen te behalen of om tot een bepaald beroepsproduct te komen.	My Rooms (Mymedia), MS Teams.	
BUZZ GROEP: Tijdens synchrone bijeenkomst. Leg aan 2 of 3-tallen een vraag of opdracht voor die zij in korte tijd moeten beantwoorden of oplossen in een break-out room.	My Rooms (Mymedia), MS Teams.	
STELLINGDISCUSSIE: Laat studenten vooraf over stelling voor of tegen argumenten verzamelen op basis van literatuur. Open de discussie op een forum en sluit af met een peiling.	Brightspace, Blackboard	
DILEMMA: Geef een groepje studenten een dilemma en laat ze hun standpunt uitwerken in een blog/vlog. Dit delen ze met elkaar en ze geven reacties op elkaars blog/vlog.	Mymedia (app) + Brightspace, Blackboard	Voor het maken van een vlog kun je studenten gebruik laten maken van hun smartphone of laptop (met webcam). Let bij het opnemen van een podcast op je omgevingsgeluid. Zorg dat je in een rustige ruimte zit waar je niet gestoord wordt. Maak indien mogelijk gebruik van een (externe) microfoon. Tips & tricks voor het maken van een vlog leer in je deze video .

ALS DOCENT WIL IK: REACTIES PEILEN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>STOPLICHT: Vraag studenten een groen, geel en rood voorwerp te verzamelen. Stel korte vragen in de online les en laat studenten reageren door een kleur voorwerp te laten zien, waarbij bijvoorbeeld rood staat voor oneens, geel voor neutraal en groen voor eens. Tevens een leuke energizer, omdat studenten even wat moeten doen en het kan grappig zijn de voorwerpen te zien.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams.</p>	<p>Houd rekening met het aantal studenten die je tegelijkertijd in beeld kunt zien.</p>
<p>EMOTICONS: Stel korte vragen in de online les en laat studenten reageren door het gebruik van emoticons. Bijvoorbeeld smileys of duimpjes. Bespreek het na door studenten het woord te geven die opvallende emoticons hebben gebruikt.</p>	<p>MS Teams.</p>	
<p>PETJE OP, PETJE AF: Laat studenten een hoofddeksel meenemen naar de online les. Stel vragen die ze met petje op, petje af kunnen beantwoorden via hun videoverbinding.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams</p>	<p>Houd rekening met het aantal studenten die je tegelijkertijd in beeld kunt zien.</p>

ALS DOCENT WIL IK: STUDENTEN LATEN REFLECTEREN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>REFLECTIE IN BEELDEN: laat studenten voor de les een beeld kiezen (zelf gemaakt of van internet) wat voor hun gevoel weergeeft hoe het de afgelopen week is gegaan (of specifiek: hoe een bepaalde opdracht is gegaan). Laat iedereen deze beelden delen via de chat. Kies er een paar uit en vraag om toelichting.</p>	<p>MS Teams.</p>	<p>Houd rekening met auteursrechten. Stimuleer studenten om op zoek te gaan naar rechtenvrij beeldmateriaal.</p>
<p>WAT ZOU JIJ DOEN?: Studenten noteren voor henzelf op papier hoe zij zouden reageren in een situatie. Daarna legt de docent een theorie of vaardigheid uit. Studenten reflecteren vervolgens op de reactie die zij hebben opgeschreven.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams, Kaltura Capture, Mymedia, Windows video editor, Imovie, Openshot, Vyond.</p>	<p>Neem de lesstof of handeling die uitgelegd moet worden van te voren op. Hierdoor heb je meer tijd om te reflecteren.</p>
<p>ONLINE SUCCESSENOOGST: vraag studenten of groepjes studenten online op een prikbord hun successen te verzamelen.</p>	<p>Trello, Mural</p>	

ALS DOCENT WIL IK: STUDENTEN ELKAAR FEEDBACK LATEN GEVEN

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>FEEDBACK VIDEO: Laat studenten elkaar feedback geven met behulp van een video-opname. Dit kunnen ze buiten de les om met elkaar delen. Dit bespaart tijd tijdens de les en versterkt het effect dat studenten nog eens nadenken over wat ze gehoord of gezien hebben. De video-opname kan ook later teruggekeken worden.</p>	<p>Brightspace/Blackboard, Mymedia (app)</p>	<p>Voor het maken van een vlog kun je studenten gebruik laten maken van hun smartphone of laptop (met webcam). Let bij het opnemen van audio op je omgevingsgeluid. Zorg dat je in een rustige ruimte zit waar je niet gestoord wordt. Maak indien mogelijk gebruik van een (externe) microfoon. Tips & tricks voor het maken van een vlog leer in je deze video.</p>
<p>PEER FEEDBACK IN DIGITALE LEEROMGEVING: Laat studenten gedetailleerd commentaar op elkaars werk, handelen of prestaties geven. Meestal doe je dit op basis van vooraf vastgestelde beoordelingscriteria. Laat peer review plaatsvinden in kleine groepen en zorg ervoor dat iedere student in ieder geval van meerdere peers feedback krijgt.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams, Feedbackfruits.</p>	

ALS DOCENT WIL IK: ACTIEVE VERWERKING VAN DE STOF STIMULEREN.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>DIGITALE VRAGENMUUR: Laat studenten vooraf een vraag noteren over de gelezen stof. Verdeel deze vragen over de studenten en laat hen deze beantwoorden.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams, Mymedia, Powerpoint. MS Forms</p>	
<p>MINDMAP: De docent zet een bepaald onderwerp/theorie/model centraal in de mindmap. Studenten maken allereerst een woordveld op basis van wat ze hier over weten. Het woordveld wordt vervolgens gecategoriseerd in thema's/kernwoorden. De mindmap wordt op deze manier gebruikt om (voor)kennis te activeren.</p>	<p>Mindmeister</p>	
<p>ZELF VERKLAREN: Een verwerkingsopdracht voor het bestuderen van leerstof: leg na het lezen in eigen woorden uit waar de tekst over gaat. Dat kun je studenten aan zichzelf laten uitleggen of aan anderen (bijv. aan medestudenten via video). Als ze bepaalde problemen moeten oplossen (zoals programmeren of wiskunde) kun je ze vragen hardop te verklaren hoe ze dat hebben aangepakt.</p>	<p>Kaltura Capture, My rooms (Mymedia), MS Teams</p>	

ALS DOCENT WIL IK: VERBINDEN

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
<p>OVER DE STREEP: Leg kennismakingsvragen voor aan studenten waar ze ja of nee op kunnen antwoorden. In plaats van fysiek links of rechts van een streep te gaan staan, antwoorden studenten via een tool of chat met ja/nee.</p>	<p>My Rooms (Mymedia), MS Teams, Kahoot.</p>	<p>Houd bij het gebruik van kaartjes rekening met het aantal studenten die je tegelijkertijd in beeld kunt zien. Binnen Teams kun je gebruik maken van emoticons.</p>
<p>VOORSTEL VLOG: Maak een videobericht waarin je jezelf en het vak voorstelt. Denk bijvoorbeeld aan: ‘Een week in het leven van ...’ waarin je laat zien wat je elke dag doet. Of laat je interviewen door een collega.</p>	<p>Windows video editor, iMovie, Openshot, Mymedia</p>	<p>Voor het maken van een vlog kun je studenten gebruik laten maken van hun smartphone of laptop (met webcam). Let bij het opnemen van audio op je omgevingsgeluid. Zorg dat je in een rustige ruimte zit waar je niet gestoord wordt. Maak indien mogelijk gebruik van een (externe) microfoon. Tips & tricks voor het maken van een vlog leer in je deze video. Na de opname kun je de video bewerken in een montageprogramma en delen via Mymedia.</p>
<p>TIPS EN ERVARINGEN VAN OUDEREJAARS: Laat oudere studenten in een filmpje een docent voorstellen en over hun beste les/college vertellen. Je kunt dit bijvoorbeeld doen door studenten elkaar te laten interviewen met vragen als ‘Welke gouden tip heb jij voor de nieuwe eerstejaars om dit vak te halen?’</p>	<p>Windows video editor, iMovie, Openshot, Mymedia, Kaltura Capture</p>	<p>Let bij het opnemen van een podcast op je omgevingsgeluid. Zorg dat je in een rustige ruimte zit waar je niet gestoord wordt. Maak indien mogelijk gebruik van een (externe) microfoon.</p>
<p>SMOELENBOEK: Laat studenten zelf een smoelenboek maken, met daarin een foto en een zelf geschreven stukje met bijvoorbeeld oude school, vooropleiding en oude en huidige woonplek. Maak één persoon de coördinator en laat het resultaat de volgende bijeenkomst kort zien. In verband met privacy, is dit een vrijwillige activiteit.</p>	<p>Brightspace/Blackboard</p>	

ALS DOCENT WIL IK: FORMATIEF TOETSEN ALS WERKVORM.

DIGITALE WERKVORM:	DIGITALE TOOLS:	TIPS:
MEAN MULTIPLE CHOICE: Laat studenten elkaar uitdagen door lastige mc-vragen te maken over de lesstof. Gebruik Forms voor de vragen. De forms kunnen worden gedeeld met een docent die de vragen verzamelt en er een toets van maakt. Studenten maken de toets in Forms. Groepsoverleg kan binnen Teams of de LMS.	MS Forms	
PUBQUIZ: Studenten gaan met elkaar de competitie aan door vragen te beantwoorden.	My Rooms (Mymedia), MS Teams + MS Forms	
TWEE VOOR TWAALF: Studenten testen hun kennis van de leerstof en mogen antwoorden zoeken in hun boek of een andere bron. Maak (per groep) 5-10 kaartjes met op elk kaartje een vraag over de leerstof. De vraag moet in 1 woord te beantwoorden zijn. Maak met de eerste letter van alle antwoorden een woord dat past bij de leerstof.	My Rooms (Mymedia)	In My rooms heb je de mogelijkheid om content klaar te zetten in de breakoutrooms. Zorg dat je je quiz daar klaar hebt staan en ze kunnen aan de gang!
EXIT TICKETS: Geef een afsluitende opdracht die studenten moeten maken voordat ze de online les mogen verlaten. Voorbeelden van opdrachten: beantwoorden van vragen of in een paar woorden de essentie van de les samenvatten. Hiermee stimuleer je verbondenheid en blijf je op de hoogte van het welzijn en/of inhoudelijk voortgang bij studenten.	My Rooms (Mymedia)	

DIDACTISCHE TIPS DIGITAAL ONDERWIJS:

STRUCTUUR:

- Blended of digitaal onderwijs vraagt meer dan fysiek onderwijs om een heldere structuur, want je bent er vaak niet bij om het toe te lichten. Zorg dus voor een duidelijk overzicht van leeractiviteiten, deadlines, beschrijvingen van op te leveren (tussen) producten, gelegenheden om vragen te stellen, etc.
- Geef duidelijk aan wat studenten tussen contactmomenten in moeten doen en wat ze moeten kunnen.
- Vertel niet alleen wat studenten moeten doen, maar ook waarom.
- Geef aan hoe en wanneer je te bereiken bent.
- Spreek gedragsregels af voor online bijeenkomsten (zoals camera aan, 'handjes' gebruiken voor vragen, etc.)
- Bekijk [deze tips](#) voor online lesgeven
- Als je vragen stelt tijdens een Webinar: laat studenten eerst voor zichzelf hun antwoord noteren en vraag daarna gericht een paar studenten om antwoord te geven.
- Als je studenten in groepjes wilt laten samenwerken: maak vooraf een groepsindeling en zet breakout rooms klaar. Organiseer een manier om de uitkomsten van het groepswork na te bespreken.

TUSSEN DE LESSEN:

- Online bijeenkomsten zijn vermoeiender dan fysieke bijeenkomsten. Zet Webinars niet nodeloos in en maak ze niet te lang; 15-20 minuten online college is vaak al heel wat. Als je meer interactie toevoegt, kunnen de lessen wel wat langer duren. Wees dus ook kritisch op lesinhoud die je via andere leeractiviteiten kan adresseren (zoals kennisclips).
- Het is niet voldoende om studenten die online gaan leren simpel de opdracht te geven om een hoofdstuk te lezen of een video te kijken. Dit is een passieve vorm van instructie die niet zo effectief is. Zorg dat ze een opdracht meekrijgen om de stof actief te verwerken en kom hier ook online op terug en geef ze de gelegenheid om vragen te stellen.
- Zorg dat kennisclips niet te lang zijn (maximaal 5-7 minuten). De informatiedichtheid in deze clips is vaak hoger dan in fysieke colleges, en daardoor kost het de student 2 á 3 keer de tijd om de stof goed op te nemen en er aantekeningen bij te maken. Als je meerdere onderwerpen wilt bespreken, maak dan meerdere clips.
- Bouw voldoende pauze in bij online lessen.

FEEDBACK EN VOORTGANG:

- Geschreven feedback kan soms wat hard overkomen. Neem feedback op in een video, dan ziet de student ook de non-verbale informatie en dan komt het minder hard over.
- Test regelmatig of studenten de stof begrepen hebben. Bijvoorbeeld met formatieve toetsen of laat studenten onderling overleggen of ze het begrepen hebben.

MOTIVATIE EN BINDING:

- Om het onderwijs persoonlijk te maken, wordt een nog actievere en betrokken houding van docenten gevraagd. Probeer zichtbaar en bereikbaar te zijn. Empathie is hierin ook belangrijk. Vraag studenten gewoon hoe het met ze gaat. Wat vinden ze nou eigenlijk van het thuis studeren en neem daar echt even 10-15 minuten de tijd voor.
- Creëer een wij-gevoel, bijvoorbeeld door studenten onderling meer te laten samenwerken.
- Leg als docent goed uit waarom iets belangrijk is en laat je enthousiasme zien (in webinar of kennisclip). Dat doe je in fysieke lessen vaak makkelijker.
- Schrijf motivationele e-mails. Geef complimenten, laat wat weten over hoe het gaat.
- Wacht niet te lang met het geven van reacties op e-mails of fora; dat gaat het gevoel van verbondenheid tegen.

ONDERWIJSONTWERP INVULFORMAT:

1. De beginsituatie:
2. De leerdoelen:
3. De toetsvorm: Is de bestaande vorm goed of moet die nog aangepast worden?
Gebruik hierbij de beslisboom.
4. De leerstof per les (zowel in de les als ter voorbereiding daarop):
5. De werkvormen bij de leeractiviteiten:

Checkvragen bij het ontwerp:

- Heb ik een goeie mix van synchrone (live, online) en a-synchrone (eigen tijd en tempo) werkvormen?
- Activeer en motiveer ik met de gekozen opzet mijn studenten?
- Bereik ik de leerdoelen?
- Heb ik voldoende tijd om alle bedachte werkvormen uit te voeren in de tijd die ervoor staat?
- Is het bedachte echt digitaal uit te voeren? Kan ik werkvormen nog testen? Zijn de breakout rooms gemaakt?
- Sluit het aan bij de toets, is er voldoende tijd/ruimte voor (formatieve) feedback naar studenten?

EERDER GEDEELDE DOCUMENTEN BINNEN AVANS OVER DIGITALE WERKVORMEN EN DIDACTIEK:

[Activerende werkvormen online](#)

Een praktische gids van Avans met 21 activerende werkvormen, en tips hoe je deze online kunt uitvoeren. Ontsloten via [bijavans.nl](#)

[Activerend formatief toetsen online](#)

Een praktische gids van Avans met 39 activerende formatieve toetsvormen, en tips hoe je deze online kunt uitvoeren. Ontsloten via [bijavans.nl](#)

[Overzicht adviezen digitale didactiek](#)

Een verzameling van adviezen over het ontwerpen van onlineleersituaties en digitale didactiek. Ontsloten via [bijavans.nl](#)

BRONNEN EN INTERESSANTE LINKS BUITEN AVANS:

[Digitale didactiek OU](#)

Een website van de Open Universiteit met daarin richtlijnen, handreikingen, tips en aanwijzingen voor het ontwikkelen, inrichten en begeleiden van online onderwijs.

[Micromodules online leren OU](#)

In zes (gratis) micromodules neemt de Open Universiteit je mee in de wereld van het online leren.

[Keuzediagram Online leerpraktijken InHolland](#)

Het keuzediagram (online) leerpraktijken is een instrument dat je kunt inzetten bij het ontwerpen en uitvoeren van (online) activerend onderwijs.

[TeachEUR](#)

Een bron van werkvormen waaruit docenten ideeën en inspiratie kunnen putten voor online- en offline-onderwijs.

[NTI toolbox](#)

Deze website dient als inspiratie voor onze E-Learning ontwikkelaars en docenten. Je vindt hier verschillende werkvormen en je kunt filteren op niveau, soort begeleiding, type module en/of de zintuigen die met deze werkvorm wordt geprikkeld.

[Blendy Saxion](#)

Met behulp van deze site kun je op zoek gaan naar activerende werkvormen die je eventueel kan inzetten in je eigen onderwijs.

[Educational Redesign Aid UvA](#)

The Teaching & Learning Centre developed an Educational Redesign Aid (ERA). It's specifically designed to help you teach online.

[Activeer je les in Teams](#)

Een document van de site [onderwijs-op-afstand.nl](#), over hoe je werkvormen in Teams uitvoert.

[Digitale didactiek SURF](#)

Praktische tips en overzichten die de Vraagbaak Online Onderwijs van Surf heeft samengesteld.

